

Spolek Šalamoun

se sídlem Praha 4 – Záběhlice, U Mlýna 2232/23
IČ 63837714
registrace pod sp. zn. L 6401 u Městského soudu v Praze
www.spoleksalamoun.com
ID datové schránky: g4kvibk
e-mail: spoleksalamoun@spoleksalamoun.com

Ústavní soud České republiky

Joštova 8
660 83 Brno

datovou schránkou

II. ÚS 2381/24

V Praze dne 14. října 2024

Amicus curiae brief ve věci stěžovatele Lukáše Dobeše

„Esenciální podmínkou pro existenci nezávislé soudní moci je důvěra veřejnosti v to, že soudci při rozhodování věci usilují o spravedlivá rozhodnutí přijímaná na základě práva. Bez důvěry veřejnosti v to, že soudcův postup byl fér a respektoval vysokou mravní úroveň, nemůže být justice schopna řádně fungovat. Důvěra veřejnosti v soudní moc je tím nejcennějším, čím tato moc disponuje, a ona důvěra patří i mezi to nejcennější, z čeho může vycházet každý občan státu. Slovy H. de Balzaca: „Nedostatek důvěry v soudnictví je začátkem konce společnosti.“ Důvěra veřejnosti však není apriorně dána, nýbrž je třeba ji budovat. Je snazší o ni přijít než ji udržet. Roky úsilí mohou být ztraceny i jen jedním nezdařeným rozhodnutím...“

(JUDr. Eliška Wagnerová, Ph.D.: náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2268/07 ze dne 29. 2. 2008)

Vážení soudci Ústavního soudu,

jsme si vědomi, že Spolek Šalamoun není stranou řízení ve věci ústavní stížnosti Lukáše Dobeše, projednávané pod sp. zn. II. ÚS 2381/24, a že je pouze na Vašem uvážení, zda k informacím z našeho podání přihlédnete. Na základě nám známých skutečností, které považujeme za zásadní, jsme se však rozhodli formou amicus curiae brief Vás oslovit a podělit se o tyto skutečnosti a informace, neboť mohou mít význam pro rozhodnutí Ústavního soudu.

Spolek Šalamoun je spolek občanů – dobrovolníků (v minulosti do roku 2023 občanské sdružení), který se již 30 let bezplatně věnuje případům nespravedlivě stíhaných, obžalovaných, odsouzených či vězňených obětí (přínejmenším) nedbalého postupu orgánů činných v trestním řízení (OČTŘ).

Během této doby jsme pomohli desítkám obětí zvláště a nedbalosti OČTŘ. Stejně jako Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) v době totality, se i dnes Spolek Šalamoun věnuje případům, kdy dochází ke zjevnému zneužití úřední moci a porušování lidských a občanských práv, a tím i k poškození konkrétních osob.

Mezi případy, které Spolek Šalamoun monitoruje, patří i případ Lukáše Dobeše.

Samozřejmě jsme si vědomi, že například v nálezu sp. zn. IV. ÚS 2773/20 ze dne 15. 2. 2022 (§ 11) Ústavní soud odmítl přihlídnout k amicus curiae brief Spolku Šalamoun s tím, že „k takovým nevyžádaným vyjádřením od odlišných subjektů než účastníků řízení či vedlejších účastníků nepřihlíží.“ Tento náhled Ústavní soud vyjádřil i přesto, že jsme Ústavní soud upozornili na znalecký posudek České zemědělské univerzity v Praze (který byl součástí spisu), podle něhož výsledky pachové identifikace prováděné způsobem podle Pokynu ředitele služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR č. 9/2009 v době do 1. 4. 2018 nejsou věrohodné, neboť odporují aktuálnímu vědeckému poznání, a proto nejsou v trestním řízení použitelné.

Rovněž jsme Ústavnímu soudu zaslali **„Prohlášení vědců k metodě pachové identifikace, prováděné za použití služebních psů Policie ČR“** k nespolehlivosti této metody (dále: „Prohlášení vědců“), jehož preambule zní: *„Prohlášení vědců k metodě pachové identifikace, prováděné za použití psů Policie ČR. My níže podepsaní zástupci vědecké odborné veřejnosti prohlašujeme s plnou zodpovědností, že metoda pachové identifikace tak, jak byla prováděna Policií ČR na území České republiky do 1. 4. 2018 je z vědeckého hlediska zcela nevěrohodná. Postup, kdy je psovod dopředu informován o pozici jednotlivých vzorků, odporuje aktuálním vědeckým poznatkům. V tomto ohledu panuje naprostý názorový soulad, a to nejen v relevantní komunitě české, ale i mezinárodní. V případě potřeby jsme připraveni poskytnout potřebné informace soudům, státním zastupitelstvím, policii, i obhájčům.“*

Jednalo se přitom o vyjádření podstatné pro rozhodnutí ve věci, což je zřejmé i z toho, že ústavní stížnosti ve věci sp. zn. IV. ÚS 2773/20 Ústavní soud nakonec vyhověl.

V rozporu s tímto náhledem na nepřihlížení k amicus curiae brief (vtěleným do § 11 odůvodnění označeného nálezu) však Ústavní soud v jiných věcech k „nevyžádaným vyjádřením od odlišných subjektů než účastníků řízení či vedlejších účastníků“ nejen přihlížel, ale dokonce z nich čerpal v odůvodnění svých rozhodnutí.

Příkladem může být nálezn sp. zn. IV. ÚS 1378/16 ze dne 17. 10. 2017, ve kterém Ústavní soud (ve složení senátu JUDr. Vladimír Sládeček, JUDr. Jan Musil, JUDr. Jaromír Jirsa) omezil právo na

informace podle zákona č. 106/1999 Sb. o platech zaměstnanců veřejné správy (aniž by celkem 23 stěžovatelů napřed vyčerpalo jiné prostředky k ochraně svého práva). Z odůvodnění tohoto nálezu je pak prima facie zřejmé, že Ústavní soud nejen strpěl, aby do řízení zasáhl svým (nikým nevyžádaným) vyjádřením ve formě amicus curiae brief prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., ale k jeho amicus curiae přihlížel a jeho amicus curiae dokonce tvoří podstatnou část odůvodnění tohoto nálezu Ústavního soudu.

V souladu s principem rovnosti v právech (podle čl. 1 Listiny základních práv a svobod), jehož součástí je právo na stejné rozhodování ve stejných věcech, je proto nanejvýš žádoucí, aby Ústavní soud tuto otázku posuzoval stejně. A pokud se jeho náhled na tuto otázku v různých případech liší, měl by postupovat podle § 11 odst. 2 písm. i) a § 23 zákona o Ústavním soudu a předložit tuto otázku (posuzovanou v různých nálezech odlišně) k posouzení plénu.

Ostatně samotné řešení této „sporné otázky“ je vcelku snadné a vyplývá z § 132 o. s. ř. (ve spojení s § 63 zákona o Ústavním soudu), který ukládá soudu (mimo jiné) pečlivě přihlížet ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

Spolek Šalamoun není nadán sebestředností ani neomylností, ale domnívá se, že je v souladu s ústavním principem rovnosti v právech, aby k otázce přihlížení (či nepřihlížení) k případným („nevyžádaným“) vyjádřením ve formě amicus curiae přistupoval Ústavní soud jednotně.

Proto Spolek Šalamoun zasílá Ústavnímu soudu svoje vyjádření ve formě amicus curiae brief a zdvořile žádá, aby se s ním Ústavní soud (alespoň) seznámil. V sázce je totiž příliš mnoho – osobní svoboda člověka, omezená mnohaletým trestem odnětí svobody za údajný trestný čin, o jehož spáchání však lze mít důvodné pochybnosti.

K samotnému předmětu ústavní stížnosti:

Lukáš Dobeš byl pravomocně odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 22. 6. 2017, sp. zn. 2 Tm 2/2017, k trestu odnětí svobody v délce 17 let za zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 1, 3 písm. i) trestního zákoníku. Rozsudek Krajského soudu v Brně byl následně potvrzen usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 4 Tmo 11/2017.

Poslední návrh na povolení obnovy řízení byl podán dne 2. 3. 2024 ke Krajskému soudu v Brně. Lukáš Dobeš v tomto návrhu předložil nové důkazy, včetně „Prohlášení vědců“ ze dne 3. 8. 2021, které potvrzovalo, že metoda pachové identifikace, jak byla prováděna Policií ČR do 1. 4. 2018, je z vědeckého hlediska zcela nevěrohodná.

Krajský soud v Brně tento návrh zamítl usnesením ze dne 4. 4. 2024, č. j. 2 Ntm 152/2023-84, proti kterému stěžovatel podal stížnost k Vrchnímu soudu v Olomouci. Vrchní soud v Olomouci tuto stížnost zamítl usnesením ze dne 5. 6. 2024, č. j. 6 Tmo 3/2024-107, čímž potvrdil rozhodnutí Krajského soudu o zamítnutí návrhu na obnovu řízení.

Jsme zklamáni, ba doslova zděšeni argumentací Vrchního soudu v Olomouci, který, ač k tomu není odborně fundován, vyjádřil v odůvodnění usnesení svoje vlastní hodnotící úvahy o znaleckých zkoumáních, která navíc nemají oporu v objektivní pravdě.

Vrchní soud totiž upozorňuje na nesoulad mezi znaleckým posudkem České zemědělské univerzity a „**Zprávou o testování reliability**“, kde je například uvedeno, že při testování spolehlivosti MPI byli testováni psi z majetku univerzity, nikoli psi z Policie ČR, což zpochybňuje tvrzení, že testování probíhalo na speciálně vycvičených policejních psech. Tento nesoulad soud považuje za významný problém a vyjadřuje názor, že nový důkaz nepřináší žádné nové informace, které by zásadně měnily skutkový stav či prokazovaly nesprávnost dřívějších soudních závěrů.

Je nutno uvést, že autorem znaleckého posudku je však Česká zemědělská univerzita v Praze, která má statut znaleckého ústavu a je oprávněna posuzovat zvláště závažné případy, hodné vědeckého posouzení.

Základním dokumentem je přitom „**Zpráva o průběhu testování reliability metody pachové identifikace prováděné speciálně vycvičenými služebními psy Policie České republiky**“, kde již z nadpisu této zprávy je zcela zjevné, že se jedná o psy Policie České republiky. Ve druhé větě této zprávy je uvedeno: „Vlastní testování schopnosti psů Policie ČR identifikovat individuální pachy osob se konalo v období ledna až října 2013 v prostorách Výcvikového střediska PP ČR Plzeň, Bílá Hora.“ Z jejího znění je tedy zcela zjevně patrné, že se jednalo o testování schopnosti psů Policie České republiky.

Spolek Šalamoun monitoroval ve zcela nesouvisející, leč podobné věci (odsouzený Martin Balhar) obnovu řízení u Krajského soudu v Ostravě, kde dne 24. 4. 2018 při veřejném zasedání v řízení o obnově řízení státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě Mgr. Bartoš naprosto zásadním způsobem hrubě a účelově zkreslil závěry, a to nejen z výsledku veřejné zakázky Ministerstva vnitra č. VF20102015011 (ohledně testování spolehlivosti metody pachové identifikace), ale i z revizního znaleckého posudku České zemědělské univerzity. Argumentoval rovněž tím, že výzkum a testování reliability není věrohodné, protože (údajně) neprobíhalo na psech Policie České republiky (ačkoliv opak je pravdou).

Spolek Šalamoun proto ad hoc oslovil zpracovatele, tedy Českou zemědělskou univerzitu, se žádostí o **vyjádření, které Ústavnímu soudu zasíláme v příloze tohoto podání**. Z vyjádření děkanky této univerzity, prof. Ing. Ivy Langerové, CSc., ze dne 15. 6. 2018 mimo jiné výslovně vyplývá konstatování: „*Státní zástupce Mgr. David Bartoš závěry našeho výzkumu, stejně jako skutečnosti uvedené v našem znaleckém posudku, hrubě zkreslil, a to zejména argumentací, že testování spolehlivosti služebních psů nebylo realizováno na psech Policie ČR, ale na psech ČZU. Takové tvrzení se nezakládá na pravdě.*“

Avšak navzdory zcela jasnému stanovisku děkanky ČZU obecné soudy již šest let opakují a opisují nepravdivý argument, že (údajně) „testování neprobíhalo na psech Policie ČR“. A tento nepravdivý

argument byl zopakován i v usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 6. 2024 ve věci stěžovatele Lukáše Dobeše, které je předmětem ústavní stížnosti.

Zcela nápadně nám to připomíná případ Petra Kramného, kde jeden z důvodů odsuzujícího trestního rozsudku byl postaven na přepisu odposlechů, ze kterých soudy všech stupňů od sebe opisovaly slova a věty, které Petr Kramný ve skutečnosti vůbec nikdy neřekl. Trvalo nám deset let, nežli justice nakonec (neochotně) přiznala, že tyto věty v samotných odposleších vůbec nezazněly (ale ani tak to doposud na jeho odsouzení nic nezměnilo).

Je proto namístě si položit otázku, jakou vážnost a důvěryhodnost může justice požívat, když za více než šest let není schopna přečíst sedm stran textu a vyhodnotit jeho obsah v souladu s objektivní pravdou. V demokratickém právním státě není možné ani na vteřinu připustit, aby byl kterýkoliv občan krácen na svých základních právech tím, že obecné soudy nerozumí psanému textu a nedokáží vyhodnotit obsah sedmi stran textu.

Jakou důvěryhodnost ba relevanci může mít další argumentace vrchního i krajského soudu, že odsouzený Lukáš Dobeš byl odsouzen na základě řady dalších nepřímých důkazů, jako například skutečnosti, že jeho mobilní telefon se vyskytoval v obci, kde byla poškozená? Je to vskutku „silný argument“. Stejně jako s pachovou stopou, kde obecné soudy s prvky naprosté libovůle zkreslují závěry znaleckých posudků, v případě lokalizace mobilního telefonu soudy totiž zcela opomíjejí fakt, že odsouzený Lukáš Dobeš v obci Kobylí, kde bydlela poškozená, sám bydlel, a tehdy tam byla pouze jedna BTS buňka, takže jeho mobilní telefon nemohl být přihlášen k jiné (sic!).

(Srov. nález sp. zn. IV. ÚS 2773/20, který řeší prakticky totožnou důkazní situaci, zmíněný shora.)

Domníváme se proto, že postup krajského a vrchního soudu představuje porušení nezadatelného a základního práva Lukáše Dobeše na spravedlivý proces a na osobní svobodu, které může být jednotlivce zbaven pouze v případě, že je soudem prokázáno, že spáchal trestný čin.

Ze všech uvedených důvodů proto předkládáme Ústavnímu soudu toto stanovisko ve formě **amicus curiae** a zdvořile žádáme, aby Ústavní soud vzal na vědomí informace zde uvedené.

Spolek Šalamoun v této souvislosti odkazuje (mimo jiné) například na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 359/2018–30 ze dne 10. 1. 2019 (§ 20, § 21), podle kterého: „(20) Soudní moc je konstituována k ochraně práv a svobod, je třetím pilířem, který přispívá k tomu, aby byl demokratický stát i státem právním. Jde o věc veřejnou a její výstupy, jakož i dění vně, jsou legitimně předmětem veřejné diskuse, a to včetně určité míry kritiky. (21) Justice, chce-li řádně plnit svou funkci, musí požívat značnou důvěru společnosti – oplývat autoritou (...)“.

Slovy klasika pak platí, že „Morální prohřešky jsou základem poměrů, z nichž vyrůstají politická vina a zločin. Dopouštět se nesčetných malých činů nedbalosti, pohodlného přizpůsobování, laciného ospravedlňování bezpráví, nepozorované podpory bezpráví, podílet se na vzniku veřejné

atmosféry, která šíří nejasnost a jako taková teprve umožňuje zlo, to vše má za následky, které zčásti také podmiňují politickou vinu na poměrech a dění.“ (in: Karl Jaspers: „Otázka viny“, Praha, Academia, 2006).

Pokud však obecné soudy nejen přehlížejí případy bezpráví, ale ještě svými rozhodnutími bezpráví vytvářejí, pak nemůže být a není naplněn článek 1 odst. 1 Ústavy, ve kterém se Česká republika prohlašuje za demokratický právní stát, založený na úctě k právům člověka a občana.

S úctou

za Spolek Šalamoun:

John Bok, čestný předseda

členové výboru:

Václav Peričevič, předseda

JUDr. PhDr. Miroslav Špadrna, Ph.D.,
místopředseda

Příloha:

dle textu – vyjádření České zemědělské univerzity